

BUDAY JÁNOS

őrmester,

született 1843. évben a Kaál községhez tartozó gróf Károlyi-féle nagyuti pusztán. Felavattatott 1864. évben a cs. és kir. 60. gyalogezredhez, honnan 1865. évi április hó 6-án a fennállott cs. kir. 8. csendőrezredhez osztatott be próbaszolgálatra, 1867. évi május 15-én a magyarországi csendőrség felosztása alkalmával az erdélyi részben továbbra is fennállott cs. és kir. 10. országos csendőrpáncsnoksághoz helyeztetett át, mely tudvalevőleg 1876. évben mint az erdélyi m. kir. csendőrpáncsnokság, a magyar kormány rendelkezése alá került; 1895. évi július hó 1-én az I. számú csendőrkerületi páncsnokságtól a II. számú csendőrkerületi páncsnoksághoz helyeztetett át és megszakítás nélkül 31 évet szolgált a csendőrségnél.

1869. évi december hó 1-én altiszti tanfolyam hallgatása nélkül lett valóságos őrsvezető, 1878. évi január hó 25-én címz. őrmester és 1882. évi november hó 26-án valóságos őrmesterré léptettetett elő.

Ezen hosszú szolgálati ideje alatt számos bűnetet és ezek között négy pénzhamisító bandát derített ki és 192 törvénysértőt tartóztatott le a szolgáltatót az igazságszolgáltatás kezébe.

Erdemeinek elismeréséül **Ő cs. és ap. kir. Felsője** által 1891. évben a koronás *ezüst érdemkereszttel* lett kitüntetve.

Ezenkívül nevezett altiszt öt ízben kerületi páncsnoksági és egy ízben honvédelmi miniszteri dicsérd okirattal lett ellátva és négy ízben nyilvánosan megdicsérve. Jelenleg őrsparancsnok az ujvidéki őrsön.

Buday János,

m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrmester,
őrsparancsnok Ujvidéken.

Nagy István,
m. kir. I. sz. csendőrkerületbell őrmester,
őrsparancsnok Nagy-Enyeden.

NAGY ISTVÁN

őrmester,

született 1844-ben Kis-Küküllő vármegye Dombó községében. 1865. évi márczius hó 3-án a cs. és kir. második huszárezredhez soroztatott be, hol 1866. évi június hó 15-ig szolgált; innen ugyanazon év június hó 16-án a Nagyváradon volt csász. kir. 6. csendőrezredhez beosztatott, 1867. év május hó 21-én a kolozsvári csász. kir. 10. csendőrezredhez áthelyeztetett és azóta folytonosan az erdélyrészi csendőrségnél szolgált. 1870. évi október hó 1-én czimzetes őrsvezetővé, 1872. évi január hó 19-én valóságos őrsvezetővé, 1876. évi június hó 1-én czimz. őrmesterré és 1881. évi június hó 1-én valóságos őrmesterré léptettetett elő. — 1886. évi márczius hó 15-én a *koronás ezüst érdemkereszttel* tüntettetett ki.

1885. év óta őrsparancsnok a nagyenyedi őrsön.

WAGNER JÁNOS

őrmester,

született 1852. évben Nagy-Küküllő megye Rádos községben. 1871. évi november 1-én mint ujoncz a volt cs. kir. 10. országos csendőr-parancsnoksághoz belépett és ezen, majd az ebből 1876. évi május hó 1-ével alakított m. kir. erdélyi csendőrségnél, később m. kir. I. számú csendőr-kerületben — és 1883. évi deczember hó 1-óta a magyar királyi V. számú csendőrkerületi parancsnokságnál megszakítás nélkül, tehát 25 éve szolgált.

Czimzetes őrsvezetővé — altiszti tanfolyam hallgatása nélkül — 1876. évi márczius hó 6-án, valóságos őrsvezetővé ugyanazon év május hó 11-én, czimzetes őrmesterré 1880. év október hó 26-án és valóságos őrmesterré 1883. év október hó 1-én léptettetett elő.

Mint ujoncz és csendőr a kőhalmi, verestoronyi,

feleki és nagysinki, mint őrsvezető a nagysinki, felvinczi és gyulafehérvári és mint őrmester a gyulafehérvári, palotailvai, balázsfalvi és végül — 10 éven felül — az aranyosmaróthi őrsön szolgált, még pedig 1876. év januártól 1893. év október hó végeig mint önálló őrsparancsnok. Összes szolgálati ideje alatt ezernél több bűnesetet derített ki és ezeknek tettesei közül több mint 500-at letartóztatott, de még többet feljelentett. A közbiztonsági szolgálatot oly helyesen kezelte, hogy őrskörleteiben — daczára, hogy azok közbiztonsági szempontból a legterhesebbek és a nemzetiségi torzsalkodások miatt a legkényesebbek közé soroltak — nagyobb közbiztonsági zavar nem fordult elő. Alárendeltjeit pedig úgy nevelte, oktatta és befolyásolta, hogy azok kihágást csak igen ritkán követtek el, alatta rendszeren több éven át rendezett anyagi viszonyok között szolgáltak.

Ő csász. és apost. királyi Felseje 1893. évben ezen jeles altisztet a közbiztonsági szolgálatban hosszabb időn át tanusított, mindenkor köteleességű és példás magatartása, valamint kiválóan buzgó és eredményes működése elismerésül a *koronás ezüst érdemkereszttel* legkegyelmesebben kitüntetni méltóztatott, mely kitüntetés után 1894. évi november hó 1-től napi 16 krnyi jelvénytörtdíjban is részesül. Ezenkívül több parancsnoksági elismerésben is részesítettetett.

Wagner János őrmester 1893. évi november hó 1-óta az V. számú csendőrkerület törzsénél mint segédmunkás alkalmaztatik.

SZANDOVICS JAKAB

őrmester,

született 1855. évben Nagy-Küküllő megye Szent-Ágotán.

1874. évben a cs. kir. 10. országos csendőrparancsnoksághoz soroztatott be, honnét 1876. évi május hó 1-én az erdélyi m. kir. csendőrparancsnok-

Wagner János,

m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli őrmester,
segédmunkás a segédtiszti irodában.

Szandovics Jakab,
m. kir. IV. sz. csendőrkerületbeli őrmester,
szárny-számvivő Sátoralja-Ujhelyen.

sághoz és 1882. évben a brassói szárnytól a IV. számú csendőrkerülethez helyeztetett át.

1880. évi január hó 26-án czimzetes örsvezetővé, ez év május hó 16-án valóságos örsvezetővé, 1882. évi május hó 16-án czimz. őrmesterré és végül 1882. évi november 1-én valóságos őrmesterré léptettetett elő.

Ezen őrmester 22 évi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén, valamint szárny-számvivői minőségben kifejtett kiváló szolgálataiért a csendőrkerületi parancsnokság által három ízben dicsérő okirattal láttatott el és három esetben nyilvánosan megdicsértetett; — 1879. évben pedig saját élete veszélyeztetésével három embernek a tűzhaláltól történt megmentéséért az *ezüst érdemkereszttel* tüntetett ki.

Jelenleg szárny-számvivő Sátoralja-Ujhelyt.

VÁRHELYI MÁRTON

őrmester,

született 1856. évben Beszterczén, mint önkéntes 1875. évben a cs. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz vétetett fel, 1880. év május hó 1-én czimzetes örsvezető, 1881. év május hó 16-án örsvezetővé léptettetett elő, 1881. évben a II-ik, 1882. évben a III-ik csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett át ottan 1884. év márczius hó 1-én czimzetes őrmester, 1885. év december hó 1-én valóságos őrmesterré léptettetett elő.

A világosi örsön 200-nál több lényegesebb bűntényt derített ki, körülbelül 500 gonosztevőt szolgáltatót át a bíróságnak, kik közül hármat életfogytiglani fegyházra ítélték el.

Az 1892. évi április hó 28-án a *koronás ezüst érdemkereszttel* lett kitüntetve, négy ízben a kerületi parancsnokságtól dicsérő okirattal ellátva, két ízben a jutalmazási alaphól kapott jutalmat.

Jelenleg örsparancsnok a világosi örsön.

BERNSCHÜTZ JÓZSEF

őrmester,

született Zomborban, Bács-Bodrog megyében 1852. évben. 1875. évben a m. kir. 5. honvéd zászlóaljhoz felavattatott, hol 1876. év július hó 4-éig szolgált, innen mint tizedes ugyanazon nappal és közvetlen a m. kir. erdélyi csendőrparancsnoksághoz átlépett, honnan mint valóságos őrsvezető 1881-ben a II-ik s 1883. évben a VI. számú csendőrkerületi parancsnoksághoz helyeztetett át.

Ezen kiválóan derék altiszt, mint csendőr 1878. évben részt vett Erdélyben Dusa Niculaje hirhedt rabló üldözése és elfogatásában; 1879. évben Alsó-Váradja községben a fellázadt szomszédos Lámkerék község több mint 250 főnyi lakosságát mint csendőr másodmagával fegyverhasználat nélkül szétoszlatta; 1880. évben Felső-Váradja község összes fellázadt lakosságát hatodmagával mint járőrvezető fegyverhasználatlaltal, mely által egy támadó agyonlövetett s 11 súlyos sebesülést szenvedett, megfékezte; 1887. évben a Renkó-féle banda üldözése és megsemmisítésében közreműködött; 1882. évben a közbiztonság terén elért kiváló szolgálatai elismeréséül a *koronás ezüst érdemkereszttel* lett kitüntetve; 1894. évben két hónapig tartó fáradtságos nyomozása folyamán Kátai Imre és társa utazó tolvajokra 57 zsinagóga-és más betöréses lopást derített ki; szolgálati tevékenységéért két miniszteri, három parancsnoki dicséző okiratot, öt rendbeli nyilvános dicséretet és háromszor pénzbeli jutalmat is kapott.

1886. évtől maig őrsparancsnok Keszthelyen.

Várhelyi Márton,

m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmester,
őrsparancsnok Világoson.

Bernschütz József,
m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli őrmester,
őrparancsnok Keszthelyen.

**II. A magyar királyi honvédelmi miniszter úr
O Nagyméltóságának dicsérő elismerésében része-
sültek:**

1. *Péter János* m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át tanusított kiválóan buzgó, kötelesség-hű és eredményes működéseért s minden irányban kitünő magatartásáért, különösen pedig a nagyszombati örskörletben megzavart közbiztonságnak helyreállításáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 frt jutalomban részesítette.

2. *Miklós Péter* m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli őrsvezető, czimzetes őrmesternek a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át tanusított kiválóan buzgó, kötelesség-hű és eredményes működéseért s minden irányban kitünő magatartásáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

3. *Goldhammer Ede* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, egy rablás tetteseinek, különösen nehéz körülmények között történt kiderítése és letartóztatása, valamint a bűnjelek beszerzése alkalmával tanusított kiválóan ügyes, buzgó fáradhatatlan és körültekintő működéseért, a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

4. *Szántó Pál* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek egy — héttagu — már évek óta Bács-Bodrog és a szomszédos vármegyék területén garázdálkodott tolvajbandának 22 napon át ügyes, leleményes, kitartó és fáradhatatlan nyomozással történt kiderítése, letartóztatása s a szintén kiderített tizenkét rendbeli lopásból származó bűnjelek nagy részével együtt az igazságszolgáltatás kezébe való átadásáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes el-

ismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

5. *Bervanger György* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli csendőrnek, több rendbeli lólopás tetteseiinek rendkívüli fáradsággal gyűjtött adatok alapján törént kinyomozása s letartóztatása, az orgazdák feljelentése, valamint a bűnjelek beszerzése körül tanúsított igen buzgó, leleményes és szakértelemre valló eredményes működéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

6. *Sütő Jakab* m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek a Kabold és Felső-Péterfa községekben 1895. év június hó 6-án felhőszakadás okozta árvíz alkalmával a mentés és védekezési munkálatok körül tanúsított igen buzgó, fáradságos, kitartó és sikeres működéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 30 forint jutalomban részesítette.

7. *Béres Imre* m. kir. I. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek, Piatra-Alha mellett — a román határ közelében — hal romániai fegyveres katonának letartóztatása s ez által nagyobb mérvű határsértéseknek megakadályozása körül kifejtett igen ügyes, tapintatos és fáradságot nem ismerő buzgó szolgálati működéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

8. *Kalain Ferencz* m. kir. horv. szlav. csendőrpáncsnokságbeli őrsvezetőnek az 1895. évi márczius havában a sziszei járásban dühöngött árvízveszély alkalmával tanúsított kiválóan kötelességű és kimagasló szolgálati működéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a horvát-szlavon-dalmát bán úr 50 forint jutalomban részesítette.

9. *Klebercz Sándor* m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, ki 10 évi őrsparancsnoki minőségben Turdosinban őrsét folyton jó rendben tartotta, alárendelt lélegységét helyesen befolyásolta, a köz-

biztonsági szolgálatban pedig kiváló szorgalmat és olyannyira eredményes tevékenységet fejtett ki, hogy felügyeleti körletében törvényellenes cselekmények immár alig fordulnak elő, a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

10. *Balogh József* m. kir. IV. sz. csendőrkerületbeli ezimz. őrmesternek a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított ügybuzgó, körültekintő és eredménydús működéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

11. *Szovárd Dénes* és

12. *Tökés Mihály* csendőröknek a m. kir. I. sz. csendőrkerületben, egy nőnek a megfagyástól nehéz viszonyok között, önfeláldozó fáradsággal történt kötelességű megmentéseért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

13. *Horváth József* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át tanúsított kiválóan buzgó, kötelességű és eredményes működéseért s minden irányban kitünő magatartásáért — különösen pedig mint czeplédi őrsparancsnoknak több rendbeli súlyosabb büncselekménynek igen ügyes és szakszerű nyomozással történt kiderítéseért — a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 60 forint jutalomban részesítette.

14. *Szentes Gergely* őrsvezetőnek,

15. *Katona János,*

16. *Szilágyi Flórián* és

17. *Vodencsór Ferencz* csendőröknek, mindannyian a II. sz. csendőrkerület állományában, több rendbeli gnyjtogatás, csalás és pénzhamisításnak nagy fáradsággal és ügyességgel eszközölt kiderítése és ebből folyólag 22 terhelt egyénnek letartóztatása, nyolcznak feljelentése s a bűnjelek beszerzése körül kifejtett, kiválóan kötelességű és eredményes mű-

ködésükért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését nyilvánította s a m. kir. belügyminiszter úr Szentés Gergely őrsvezetőt 50 frtyi, a többi csendőröket pedig 30—30 forintyi jutalomban részesítette.

18. *Benedek Ferencz* őrmesternek,

19. *Dreher Adolf* őrsvezető cz. őrmesternek és

20. *Deutsch Jakab* őrsvezetőnek, mindhárman a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában, két rendbeli rablás és több rendbeli lopás tettesének fáradságot nem ismerő ügybuzgalommal és szakértelemmel folytatott, igen ügyes nyomozással történt kiderítése, letartóztatása, nagyszámú bűnjel beszerzése s ezzel egy veszélyes rabló-és tolvajszöveteknek megsemmisítése által elért igen szép eredményért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 40—40 forint jutalomban részesítette.

21. *Szitár Mihály* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, két rendbeli gyilkosságnak nehéz körülmények között igen ügyes és szakszerű nyomozással történt kiderítése s a tettesek letartóztatásáért, a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 30 forint jutalomban részesítette.

22. *Ballács József* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli czimz. őrmesternek, egy rejtélyes rablógyilkosság tettesének nehéz körülmények között sikerült gyors kipuhatolása és letartóztatása körül tanusított kiváló leleményessége és ügybuzgalmaért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

23. *György-Nagy András* és

24. *Batyala János* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmestereknek, hosszabb csendőrségi szolgálatuk alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén tanusított folytonosan kiváló szorgalmukért és eredményteljes működésükért, valamint egyébként is minden tekintetben példás magatartásukért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

25. *Biró József* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek, egy gyilkosság tettesének s a bűnszegédnek nehéz körülmények között, fáradságot nem ismerő ügybuzgalommal s leleményességgel folytatott nyomozás során történt kiderítése s letartóztatása és a bűnjel beszerzése által elért igen szép eredményért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

26. *Fodor Mihály* m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek és

27. *Hegedűs Gyula* ugyanezen kerületbeli hadapród-próbacsendőrnek, egy 22 tagból állott veszélyes csalószövetkezetnek 13 napon át nagy buzgalommal, kitartással és szakértelemmel folytatott nyomozás után történt letartóztatása s 18 rendbeli nagybűnművű csalás és egy rablásnak kiderítése körül tanusított kiváló szolgálati működéséért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

28. *Lazarov Lyubomir* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek, két felette veszélyes tolvajszövetkezet tagjainak nehéz körülmények között fáradságot nem ismerő ügybuzgalommal és leleményességgel folytatott nyomozás során történt kiderítése s letartóztatása és a számos betörési lopásból eredő bűnjelek beszerzése által elért igen szép eredményért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 100 forint jutalomban részesítette.

29. *Szilva György* m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, egy felette veszélyes, számos betöréses lopást elkövetett kóbor cigánybanda tagjainak igen észszerű, rendkívül fáradságos, buzgó és leleményes nyomozás után történt kézrekerítése, az orgazdlák kipuhatolása s a bűnjelek beszerzése által elért szép eredményeiért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki és a m. kir. belügyminiszter úr 50 forint jutalomban részesítette.

30. *Marschal Frigyes* m. kir. III. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, hosszszolgálati ideje alatt mint

örsparancsnok és mint szakaszsparancsnok-helyettes, úgy a közbiztonsági szolgálat terén, mint az irodai teendők végzése körül tanusított eredményes tevékenységeért, kiváló ügybuzgalmáért és példás magatartásáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

31. *Algya József* m. kir. III. sz. csendőr-számvivő őrmesternek, a szárnyszámvitel teendőiben évek során át tanusított kiváló ügybuzgalmáért, lankadatlan szorgalmáért, lelkiismeretes pontosságáért és példás magatartásáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

32. *Baczoni István* m. kir. I. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, hosszabb időn át folytatott nagyobb szabású betöréses lopások tetteseiének és orgazdának nagy buzgósággal és szakavatottsággal teljesített kintartó és ügyes nyomozás során eszközölt kiderítéseért és a bűnösök elfogásáért a honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki s a belügyminiszter úr 25 forintnyi jutalomra részesítette.

33. *Prádt Gábor* és

34. *Kovács Sándor* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrmestereknek hosszas szolgálati idejük alatt tanusított kötelességű, ügybuzgó és kiválóan szorgalmas magaviseletéért a honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

35. *Knüll Ferencz* m. kir. VI. sz. csendőrkerületbeli csendőrnek, ki a sopronmegyei Felső-Pulya községben 1896. évi július hó 6-án volt tűzvész alkalmával bátor, elszánt és gyors elhatározással egy nő tüzhaláltól megmentett, kötelességű buzgalmáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

36. *Welther Mihály* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek hosszú csendőrségi szolgálata alatt minden alkalmazásában tanusított kiváló ügybuzgalma és eredményteljes működése és általában kötelességű magatartásáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

37. *Grigely Antal* m. kir. V. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek, nagyobb számú betöréses lopás tetteseiének s számos orgazdának hosszas és körültekintő, kötelességű, fáradtságos utánjárás által történt kiderítéseért s a tetteseknek kézrekerítése által a közbiztonsági szolgálat körül szerzett érdemeért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

38. *Galea Mihály* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetőnek, ki a krassó-szörénymegyei Nagymutnik községben 1896. évi augusztus hó 28-án volt tűzvész alkalmával gyors elhatározással, bátor elszántással egy leánygyermeket a tüzhaláltól megmentett, kötelességű buzgalmáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

39. *Gadli Gyula* m. kir. II. sz. csendőrkerületbeli őrmesternek, a közbiztonsági szolgálatban hosszú időn át tanusított kiválóan ügybuzgó, ügyes, kintartó és eredményes működéseért és általában kötelességű magatartásáért a honvédelmi miniszter úr teljes elismerését fejezte ki.

III. A m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrségi jutalmazási alaphól jutalomdíjat nyertek.

A m. kir. I. számú csendőrkerületnél:

Boér József őrmesternek	---	---	---	15	frt
Paur Frigyes őrmesternek	---	---	---	15	"
Titera János őrmesternek	---	---	---	15	"
Klein Gyula czimz. őrmesternek	---	---	---	10	"
Czirják Ignác czim. őrmesternek	---	---	---	10	"
Jákó János czimz. őrmesternek	---	---	---	10	"
Sipos János czimz. őrmesternek	---	---	---	10	"
Gergely Sándor czimz. őrmesternek	---	---	---	10	"
Biró Lajos őrsvezetőnek	---	---	---	10	"
Nagy Sándor őrsvezetőnek	---	---	---	10	"

A m. kir. II. számú csendőrkerületnél:

Simon Péter őrmesternek	15	frt,
Noé Mátyás őrmesternek	15	„
Bokor György czimz. őrmesternek	15	„
Luszergyán László csendőrnek	15	„
Haisch Péter csendőrnek	10	„
Iicsik János csendőrnek	10	„
Óreg Mihály csendőrnek	10	„
Billes János csendőrnek	10	„

A m. kir. III. számú csendőrkerületnél:

Szitár Mihály őrmesternek	15	frt,
Gudor István őrmesternek	15	„
Stáncz György őrmesternek	15	„
Ballács József czimz. őrmester	15	„
Deák Dániel czimz. őrmesternek	10	„
Szabó Ferencz őrsvezetőnek	10	„
Sárhádi Sándor őrsvezetőnek	10	„
Lampertth János csendőrnek	10	„
Zelinka Lukács csendőrnek	10	„

A m. kir. IV. számú csendőrkerületnél:

Borsos Péter őrmesternek	15	frt,
Zavilla János őrsvezetőnek	10	„
Szilágyi Ferencz csendőrnek	20	„
Gál Imre csendőrnek	10	„
Holovka János csendőrnek	10	„
Gita György csendőrnek	10	„
Selemba András csendőrnek	10	„
Harsányi Mátyás csendőrnek	10	„
Bárán Ferencz csendőrnek	10	„

A m. kir. V. számú csendőrkerületnél:

Köteles György czimz. őrmesternek	15	frt,
Jakus János őrsvezetőnek	15	„
Palatinusz János őrsvezetőnek	10	„

Csőrgy Vincze őrsvezetőnek	10	frt,
Fűkő Pál őrsvezetőnek	10	„
Bulla György őrsvezetőnek	10	„
Kiss János őrsvezetőnek	10	„
Stefan János csendőrnek	10	„

A m. kir. VI. számú csendőrkerületnél:

Gábrriel Alajos őrmesternek	20	frt,
Bognár Jakab őrmesternek	15	„
Német István I. czimz. őrmesternek	15	„
Bognár Bálint csendőrnek	15	„

A m. kir. horvát-szlavon csendőrparancsnokságnál:

Krnić Péter őrmesternek	15	frt,
Belošević Rafael őrmesternek	15	„
Lončarić Imre czimz. őrmesterek	15	„
Lambrechth János őrsvezetőnek	10	„
Rukavina Antal őrsvezetőnek	10	„
Milanković Jovo czimz. őrsvezetőnek	10	„
Strugar Ferencz czimz. őrsvezetőnek	10	„
Kantar Márkus csendőrnek	10	„
Ferček György csendőrnek	10	„

*A „dombrádi Nagy Gyula és neje született Bernát Ilonka»-féle jutalmazási alapból:**az I. számú csendőrkerületben:*

Németh József őrmesternek	44	frt 62 kr.,
---------------------------	----	-------------

A II. számú csendőrkerületben:

Barabás Ignác őrmesternek	44	frt 62 krt.,
---------------------------	----	--------------

a III. számú csendőrkerületben:

Bokor Miklós őrmesternek	44	frt 62 krt.
--------------------------	----	-------------

IV. A csendőrkerületi parancsnokságok által dicsérető okirattal láttattak el:

A m. kir. I. számú csendőrkerületnél:

Schwarz Mózes és Ambrus József őrmesterek (segéd-tisztai irodai segéd munkási minőségben több éven át tanúsított kiváló szorgalmuk, használhatóságuk és megbízhatóságuk jutalmául).

Varga András, Nekita Timót és Büchler Ferencz csendőrök (egy pénzhamisító szövetkezet kinyomozása és kézrekerítéséért).

Bertalan Mihály czimz. őrmester (marhalopás kiderítése és a tettes elfogásáért).

Muntyán János őrsvezető és *Pogány János* csendőr (nagyobb szabású sertéslopás kiderítése és a bűnösök elfogásáért).

Szamosi László őrmester (gyilkosság kiderítése és a tettesek elfogásáért).

Balogh Árpád czimz. őrmester (gyilkosság kiderítése és a tettesek elfogásáért).

László Simon, Mertlák József, Bak Mózes, Telnicz János csendőrök (romániai fegyveres katonáknak magyar területen való letartóztatása s ez által nagyobb mérvű határsértéseknek megakadályozásáért).

Kösa Ignác őrsvezető (egy gyilkosság és két lopási eset felderítése és a tettesek letartóztatásáért).

Lőrinczi Ferencz őrmester, *Vörös János* csendőr (egy veszélyes gonosztevő rabszökevény elfogásáért).

Pauer Frigyes őrmester (őrsparancsnoki minőségben tanúsított kiváló magatartásáért és őrsének mintaszerű rendbentartásáért).

Dimény Salamon őrsvezető (számos bűntény kiderítése és a tettesek elfogásáért).

Tóvisi György őrsvezető (két gyilkosság felderítése és a tettesek elfogásáért).

Reznák István és Bajka Sándor csendőrök (egy veszélyes gonosztevő elfogásáért.)

Szilvási Vidor és Czirják Ignác őrmesterek (egy rejtélyes gyilkosság kiderítése és a tettesek kézrekerítéséért).

Benedek Péter őrsvezető (három embernek a megáradt folyóból való kimentéséért).

A m. kir. II. számú csendőrkerületnél:

Ugrai Antal őrsvezető (tűzvész alkalmával tanúsított kiváló tevékenységéért).

Pálffy Gergely czimz. őrmester, *Ádám Imre, Vuity Szaniszló* és *Varsányi István* csendőrök (gyilkosság földerítése és a tettesek kinyomozásáért).

Balla Sándor, Mayer Péter és *Jeck Rezső* csendőrök (két tolvajszövetkezet kinyomozása és elfogásáért).

Holländer Sámuel, Hiszke Dániel, Sáfrány Péter és *Flamann Miklós* csendőrök (két rendbeli rablás és több lopás kiderítéséért).

Pál János őrmester (hosszu szolgálati ideje alatt tanúsított buzgó tevékenysége, kiváló szorgalma és példás magaviseletéért).

Törő Ignác, Noé Mátyas, Balogh Imre, Hayn János és *Gáli Gyula* őrmesterek (őrsüknek mintaszerű vezetése-, feltűlen megbízhatóságuk és példás magaviseletükért).

Lőrinczi Gábor csendőr (egy kutba ugrott s ott már elalult leánynak a biztos haláltól történt megmentéséért).

Szatmilla Demeter, Buda Miklós és *Ungváry Mihály* csendőrök (két rendbeli rablás és több lopás tettesinek kinyomozása és letartóztatásáért).

A m. kir. III. számú csendőrkerületnél:

Werner Gábor czimz. őrmester, *Schlesinger Jakab*, *Farhegyi Sándor* és *Máté Miklós* őrsvezetők (mivel az 1895. évben Kis-Czell vidékén megtartott nagy hadgyakorlatok alkalmával mint tábori csendőrök

szolgálatukat minden tekintetben a hadgyakorlatok fővezetőjének meglegedésére teljesítették).

Habi József őrsvezető és *Kuczik László* csendőr (egy emberéletnek a tüzhálából gyors elhatározással és bátor elszántsággal történt megmentéséért).

Dedk Dániel czimz. őrmester (két nőnek egy égo házból gyors fellépés és férfias elszántsággal történt megmentéséért).

Kis Gergely őrmester (mivel mint szakaszparancsnok 13 éven át működvén, e minőségében alkalomadtá intézkedéseit helyesen tette meg, a hatóságokkal mindig tapintatosan érintkezett, a szakaszirodái teendőket a szakaszparancsnok távollétében kifogástalanul vezette, őrsét mindig igen jó állapotban tartotta, a közbiztonsági szolgálat terén folytonosan kiváló és fáradságot nem ismerő buzgósággal és ügyességgel párosult eredményteljes tevékenységet fejtett ki.)

Stancz György őrmester (mivel 15 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt magát kifogástalanul viselte, őrsét mindig jó rendben tartotta, a fegyelmet helyesen kezelte, a közbiztonsági szolgálatban folytonosan kiváló szorgalmat és eredménydus tevékenységet fejtett ki.)

Madarasi Sándor őrmester, *Némethi István* és *Pesti Ferencz* őrsvezetők (egy rablógyilkosság tetteinek kiderítése körül tanusított buzgó, lelkiismeretes és eredményes működésükért).

Gröger Lipót őrsvezető, *Pucse György*, *Biró József*, *Varga János*, *Karsai Mátyás*, *Bene János* és *Medái Béla* csendőrök (mivel járőrvezetőjüket egy gyilkossági kísérlettel összekötött rablás tetteinek igen ferasztó nyomozása folyamán férfias kitartással támogatva, kiváló ügybuzgalmat és ügyességet tanusítottak).

Kopácsy László őrsvezető (mivel a Békésen vásáryüyeleti szolgálat alkalmával foganatosított fegyverhasználatnál mint a járőr parancsnoka dicséretre méltó tapintatosságot és körültekintést tanusított).

Vasas István csendőr (mivel Békésen vásáryüyeleti szolgálat alkalmával foganatosított fegyverhasználat alkalmával a járőr parancsnokát az ellenszegülő tömeggel szemben erélyesen támogatta, példás tapintatosságot és körültekintést tanusított).

Viola Márton őrmester (mivel 16 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt őrsét mindig jó rendben tartotta, a fegyelmet helyesen kezelte, a közbiztonsági szolgálatban folytonosan kiváló szorgalmat és eredménydus, tevékenységet fejtett ki, a hatóságokkal, valamint a lakossággal folytonosan tapintatosan érintkezett).

Gudor István őrmester, *Hajdu Károly* czimz. őrmester, *Acz Bálint*, *Szalay Ernő* czimz. őrsvezetők és *Leiső Jenő* csendőr (egy betöréses lopás és két rabbeli sertéslopás tetteinek kinyomozása körül tanusított kiváló oszályosság- és körültekintésért.)

Járfás János, *Balogh József* őrsvezetők és *Dehreczeni János* csendőr (mivel egy gyilkosság tetteinek nyomozása folyamán járőrvezetőjüket hathatósan támogaták).

Guttman Adolf számvivő őrmester (mivel 16 évet meghaladó szolgálati ideje alatt magát kifogástalanul viselte s mint számvivő-segédmunkás évek óta kiváló ügybuzgalmat, lelkiismeretes pontosságot és munkádatlan szorgalmat tanusított).

Groz István őrmester mivel 23 évi, *Marginean János* őrmester mivel 16 évi, *Lázár Tivadar* őrmester mivel 12 évi, *Soós Ferencz* őrmester mivel 14 évi, *Szabó János* őrmester mivel 12 évi, *G. Nagy István* őrmester mivel 13 évi, *Szabó Péter* őrmester mivel 18 évi, *Astolean Simon* őrmester mivel 22 évi és *Tóth András* czimz. őrmester mivel 13 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt jó magaviseletet tanusítottak, őrsüket mindig jó rendben tartották s mint őrsparancsnokok feladatuknak minden tekintetben szorgalommal és kiváló pontossággal megfelelték.

Bene Elek, *Maczek János*, *Várhelyi Márton*, *Bokor Miklós*, *Morócz József* és *Lipcei Sáratory Jenő* ör-

mosterek (mivel mint őrsparancsnokok hosszú időn át a közbiztonsági szolgálat terén kiváló szorgalmat és eredménydus tevékenységet fejtettek ki).

Tamási Zsigmond és *Fekete Gábor* csendőrök (előbbi 10, utóbbi 8 évet meghaladó szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén elért sikerdus eredményekért).

Strausz Péter és *Cziczák András* törzsbeli irodaszolgálat (kifogástalan magaviselet, feltétlen megbízhatóság, fáradtságot nem ismerő buzgóság és lelkiismeretes pontosságukért).

Flamm Bertalan, *Madarasi Gábor*, *Deák Dániel*, *Szerth Mihály*, *Singer Jónás*, *Antal Károly*, *Kluzs József*, *Hoffmann Kristóf*, *Barta Mór*, *Nagy Géza*, *Kósa Imre* és *Barta Mátyás* őrmesterek (mivel hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt jó magaviseletet tanúsítottak, mint őrsparancsnokok őrsüket mindig jó rendben tartották, a fegyelmet helyesen kezelték, a közbiztonsági szolgálat terén folytonosan eredménydus tevékenységet fejtettek ki, a hatóságokkal és a polgársággal mindig tapintatosan érintkeztek).

Strasser Ödön számvivő őrmester (mivel a szárnyszámviteli teendőket évek óta kiváló buzgalommal, lelkiismeretes pontossággal és szorgalommal vezeti).

Páljános Nándor őrmester, törzsbeli segédtisztí segédmunkás (mivel kifogástalan magaviselet mellett az iktatói és irattári teendőket több éven át lelkiismeretes pontossággal, kifogástalan szabatossággal és kiváló ügybuzgalommal végzi).

Békésy László őrmester (mivel 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt magát kifogástalanul viselte, mint őrsparancsnok őrsét jó rendben tartotta s mint kerületi segédtisztí segédmunkás évek óta kiváló ügybuzgalmat, lelkiismeretes pontosságot és lankadatlan szorgalmat tanusít).

Artnér Albert, a törzs-számvevősnégnél beosztott őrmester (mivel az egyéni- és lóállomány nyilvántartását és az anyakönyvvezetést több éven át lelki-

ismeretes pontossággal és lankadatlan szorgalommal végzi).

Hoch Jenő számvivő-őrmester (mivel mint szárny-számvivő a reá bízott teendőket évek hosszú során át lankadatlan szorgalommal, kiváló ügyességgel és pontossággal végzi).

A m. kir. IV. számú csendőrkerületnél:

Pál Péter őrsvezető és *Daróczi Mihály* csendőr (egy gyilkosság tettesének ügyes, tapintatos és észszerű eljárás folytán történt kiderítése és letartóztatásáért).

Csicseri János és *Bebek Géza* csendőrök (a közbiztonsági szolgálat terén tanusított kiváló tevékenységükért és eredményes működésükért).

Koplovics Károly őrsvezető (egy gyilkosság tettesének és a felbujtónak igen ügyes, egyszerű és gyors nyomozás után történt kiderítéseért és letartóztatásáért).

Szabó Sándor őrmester (egy postarablás tettesének kiderítése és az elrabolt pénz megkerítése körül kifejtett buzgalom és észszerű eljárásáért).

Nagy Sándor őrmester (egy rablás tettesének fáradtsággal, oduadó buzgalommal és kitartással eszközölt kiderítése és letartóztatásáért).

Horváth László czimz. őrmester (egy gyilkosság tettesének fáradtságteljes, észszerű és kitartó nyomozás után történt kiderítése és letartóztatásáért).

Harsányi János czimz. őrmester (egy lólopás tettesének nagy ügyességgel és kitartó buzgalommal eszközölt letartóztatásáért és a lopott lovak megkerítéséért).

Baller Mór őrsvezető, *Kálmán József*, *Mérai István*, *Oldh Ferencz* és *Szentmiklósi József* csendőrök (egy évek óta garázdálkodott veszélyes betörő tolvajszövetkezet tagjainak kiváló buzgalommal és ügyességgel eszközölt kipuhatólása és letartóztatásáért).

Nagy Tajos czimz. őrmester és *Recsán György*

csendőr (több rendbeli ökörlopás tetteseinek kiderítése és letartóztatása körül tanúsított jeles szolgálataukért).

Szilágyi Ferencz csendőr (egy rablógyilkosság tetteseinek fáradhatlan tevékenységgel s észszerűséggel eszközölt letartóztatásáért).

Zavilla János őrsvezető, *Spicsuk Ádám* és *Lang Lajos* csendőrök (több rendbeli lopás tetteseinek és bűnrészeinek nagy buzgalommal és kitartással eszközölt kiderítése és letartóztatásáért).

Vona József őrmester és *Szavuj István* czimz. őrsvezető (33 darab sertés elsikkasztójának 88 órai nyomozás után nagy buzgalommal és kitartással eszközölt kiderítése és az elsikkasztott sertések megkerítéséért).

Balla János czimz. őrmester, *Péter János*, *Mikó József* és *Kővösi Elek* csendőrök (egy rablógyilkosság tetteseinek fáradtságteljes, észszerű és leleményes nyomozás során eszközölt kiderítése és letartóztatásáért).

A m. kir. V. számú csendőrkerületnél:

Czibicsék András őrsvezető (több rendbeli lopás tetteseinek kiváló buzgalommal eszközölt kiderítéséért).

Ludányi József őrsvezető (tiz rendbeli betöréses lopás és három betöréses lopás kísérletének fáradhatlan buzgalommal történt kiderítéseért).

Palatinusz János czimz. őrsvezető (egy gyilkosság tetteseinek 46 órai buzgó és fáradtságos nyomozás után eszközölt kiderítéséért).

Bulla György őrsvezető (három napig tartó rendkívül fárasztó szolgálatban, kiváló buzgalom és ügyességgel párosult nyomozás által, egy kőbor cigányokból álló tolvajszövetkezetnek kézrekerítéseért).

Krajcsi János czimz. őrsvezető (124 órán át teljesített leleményes és fáradtságot nem ismerő nyomozás által két rablás és több rendbeli lopás tetteseinek letartóztatásáért).

Molnár Géza czimz. őrsvezető (két csecsemő [ikrek] gyilkosainak kiderítése körül tanúsított ügyes, leleményes, fáradhatlan buzgalom és eredményes működésért).

Lhoczkij József őrsvezető (a rovnei megyebizottsági tag választásakor az 1000 főt meghaladó elégtelen tömeggel szemben bátor, mindamellett tapintatos magatartásáért — miáltal a zavargók tulkapásait jelentékenyen mérsékelte és a megtámadott polgárokat nagyob veszélytől megmentette — továbbá a főczinkosok kiderítése és letartóztatásáért).

Macsek István czimz. őrmester (111 óráig tartott szolgálatban buzgalma, körültekintése, kitartása és ügyessége által mintegy 500 frtra terjedő ludlopás tetteseinek és két társának, nemkülönbön két orgazdának kiderítése és letartóztatásáért).

Jakus János őrsvezető (9 napi, fáradságot nem ismerő, szakszerű, tapintatos és buzgó nyomozás által négy vármegye területén garázdálkodó kőbor cigányokra 17 rendbeli betörést és betöréses lopást derített ki).

Szabó János csendőr (egy négy vármegye területén garázdálkodó kőbor cigánybandának, kilencz napi, fáradságot nem ismerő szolgálatban történt kiderítésénél való hathatós közreműködéséért.)

Mieskovics Ferencz csendőr (egy veszélyes csaló és tolvajnének büntársával, továbbá rendkívül nagy számú orgazdának a bünjelvényvel együtt kilencz napon át tartó hosszas, az egész vármegyére kiterjedő fáradtságos nyomozás által történt kézrekerítéséért).

Palatinusz János őrsvezető (egy furfangosan előkészített gyilkosság tetteseinek 40 órai buzgó és tapintatos nyomozás által eszközölt kiderítése és letartóztatásáért).

Krajcsik József csendőr (a Verbény községben dühöngött tüzvész alkalmával a vagyonmentés körül veszélyt és fáradságot nem ismerő, férfias bátorsággal tanúsított dicséretes magatartásáért).

Köteles György őrmester (14 napon át tartott

fárasztó, lankadatlan buzgalommal véghez vitt nyomozás által egy négy tagból álló, éveken át garázdálkodott tolvajszövetkezetnek, továbbá egy közveszélyes gyújtogató és betörőnek kiderítése és letartóztatásáért).

Butyka László őrmester (több vármegyében betöréses lopásokat elkövetett kóbor cigányoknak letartóztatásáért).

A m. kir. VI. számú csendőrkörletnél:

G. Kovács György őrsvezető (a közbiztonsági szolgálatban tanúsított kiváló szorgalma, de különösen 18 betöréses lopás kiderítéseért).

Bognár Jakab őrmester (egy uradalom kárára évek óta tervszerűen üzött és több ezer forint értékű gabona és egyéb tárgyak ellopásának tetteseit kiderítette és a bűnjelek nagybör részét megkerítette).

Kiss József II. őrsvezető (egy régebb idő óta garázdálkodó fegyveres csavargónak egy újabbi rablás elkövetése után való gyors kinyomozása, letartóztatása és a bűnjelek megszerzéseért).

Takács Antal ez. őrmester (egy kereskedő kárára éveken át elkövetett betöréses lopások tetteseinck észszerű kiderítése és a bűnjelek megszerzéseért).

Salamon Ferencz őrsvezető (egy veszélyes betörő banda éveken át folytatott betöréses lopásainak kiderítéseért és letartóztatásáért).

Besenhofer Imre, Bölöcsics Márton és *Hofer János* csendőrök (árvizveszély alkalmával a mentés és védekezési munkálatok körül tanúsított igen buzgó és sikeres működésükért).

Polák Ferencz őrmester (a számvivőségnek éveken át tanúsított igen buzgó tevékenysége, lankadatlan szorgalma és kifogástalan magaviseleteért).

Bernschütz József őrmester, *Szalonyi Dániel* és *Haldsz József* csendőrök (egy évek óta garázdálkodott veszélyes tolvajbandának kiderítése és letartóztatásáért).

Rozsi István, Liszta József czimz. őrmesterek, *Bognár Bálint* és *Tóth Márton* csendőrök (a közbiztonsági szolgálatban tanúsított kiváló szorgalmuk, odaadó tevékenységük és sikerdús működésükért).

Németh István I. őrsvezető (egy rejtélyes gyilkosság tetteseinck igen ügyes kinyomozása és letartóztatásáért).

Németh Imre őrsvezető (egy rejtélyes gyilkosság tetteseinck igen ügyes kinyomozása és letartóztatásáért).

Vidor Mátyás czimz. őrmester (őrsének öt éven át minden tekintetben való kifogástalan vezetéséért és ugy a legénység oktatása, mint a közbiztonsági szolgálatban tanúsított kiváló buzgalma és eredményes működéséért).

Németh István I. czimz. őrmester (a közbiztonsági szolgálat terén évek óta tanúsított kiváló buzgalma és eredményes működéséért.)

Horváth Ferencz I. őrsvezető és *Bösze István* csendőr (egy körözött csavargónak igen ügyes kinyomozása, letartóztatása és 13 rendbeli lopás kiderítéseért).

Somogyi János őrsvezető, *Bokor Sámuel* czimz. őrsvezető, *Bíró János* és *Nagy Ferencz* csendőrök (egy évek óta garázdálkodott vásári tolvajbandának igen ügyes kinyomozása, letartóztatása és az orgazdák feljelentéseért).

Bruckner Lipót csendőr (egy veszélyes betörő cigánybandának kézrekerítése, az orgazdák kinyomozása és a bűnjelek megszerzése körül való sikeres közreműködéséért).

Orbán József, Kovács Péter, Bödő János, Vinkovics Klemen, Nagy János csendőrök és *Csőglei Ferencz* próbacsendő (egy 22 tagból állott veszélyes csalószövetkezetnek kinyomozása, letartóztatása, 18 rendbeli csalás és egy rablás kiderítése körül való buzgó közreműködésükért).

Németh István I. őrsvezető, (egy veszélyes, több bűncselekményt elkövetett kóbor cigánybandának buzgalommal való kinyomozása, letartóztatása és számos bűnrel kézrekerítéseért).

V. A csendőr-kerületi parancsmokságok által nyilvánosan megdicsértettek.

A m. kir. I. számú csendőrkerületnél:

Birtalan Lajos czimz. őrmester, *Jurcsik József*, *Bachner János*, *Müller János*, *Buchholczér Károly* csendőrök (az 1895. évi bánffy-hunyadi nagy hadgyakorlat alkalmával tábori csendőr minőségben tanúsított kiváló tevékenységükért).

Wasserer Róbert őrmester, *Kedves István*, *Szabó István* őrmesterek, *Bíró Lajos*, *Farkas János* őrsvezetők, *Nagy Béni*, *Bordos Ferencz*, *László Ferencz*, *Gecző András*, *Szigethi József* és *Horváth György* csendőrök (a bánffy-hunyadi nagy hadgyakorlat alkalmával a közrend és biztonság fentartása körül tanúsított kiválóbb tevékenységükért).

Madarasi János őrmester, *Farkas István*, *Moldauer György*, *Dombi György*, *Lőrincz József*, *Szűcs Vazul*, *Schlagenhauf Károly*, *Dán Lőrincz*, *Dávid János*, *Bíró János* csendőrök (nagy erdőterület égése alkalmával az oltási műveletek körül tanúsított kiváló buzgóságukért).

Lup Miklós csendőr (gyilkosság kiderítése és a tettesek elfogásáért).

Kurkó József őrsv., *Bedners János*, *Tánczos György*, *Bodea Ilyés* csendőrök (baleset alkalmával a segítségnyújtás körül tanúsított kiváló tevékenységükért).

Bachner János csendőr (gyilkosság kiderítése és a tettesek elfogásáért).

Vinczei Ferencz, *Lakatos Ferencz*, *Bardás Antal*, *Csabai István*, *Drujocs György*, *Müller János*, *Vereb József*, *Opra István*, *Kiss Béla*, *Füzi András*, *Orovicz Imre*, *Gacsádi Lajos* csendőrök (romániai fegyveres katonaiknak magyar területen való letartóztatása s ezáltal nagyobb mérvű határsértéseknek megakadályozásáért).

Antal György, *Soós Gyula* és *Serester Lajos* csendőrök (több rendbeli büntény kiderítése és a tettesek elfogásáért).

Nagy Elek és *Pálfi József* csendőrök (rabszökevények üldözése s egynek elfogása lehetővé tételéért). *Tutár Miklós* és *Szász Dénes* csendőr (számos büntény felderítése és a tettesek elfogásáért).

Vaszi András, *Togyta János* és *Puskás Sámuel* csendőrök (gyilkosság felderítése és a tettesek elfogásáért).

Hajma László és *Kovács István* csendőr (egy rablógyilkosság felderítése és a tettesek kézrekerítéséért).

Tutár Balázs, *Varga Ferencz*, *Gálza Demeter*, *Dobai Ferencz* és *Kriszán Demeter* csendőrök (egy rejtélyes gyilkosság felderítése és a tettesek elfogásáért).

Minor Ferencz, *Forgács Mihály*, *Ujlaki Miklós* és *Derzi Károly* csendőrök (három embernek a megáratd folyóból való kimentéséért).

Péter István, *Kenesei Gergely*, *Kovács György*, *Bucsi József* és *Zsigmond András* csendőrök (nagyobb szabásu betöréses lopás kinyomozása és a bűnösök elfogásáért).

A m. kir. II. számú csendőrkerületnél:

Németh László czimz. őrmester, *Deszpoth István*, *Schlattner Frigyes*, *Biebel Péter* csendőrök és *Szarvas István* czimz. őrsvezető (egy betöréses lopás tettesinek kinyomozásáért).

Szaliga Ferencz, *Rónai János*, *Varsányi István*, *Vadócz Zoltán*, *Halász Pál* és *Tóth Antal* csendőrök (egy tolvajbanda tagjainak kinyomozása és letartóztatásáért).

Fodor János czimz. őrmester, *Csarudrucz János*, *Oppovai József* és *Kuszturin Mátyás* csendőrök (egy betöréses lopás tetteseinak kézrekerítéséért).

Jakab József őrmester, *Pap György*, *Janustyák András*, *Fuzity Milán* és *Szabó Gábor* csendőrök (egy rablógyilkosság tetteseinak kézrekerítéséért).

Árpás Ferencz őrsvezető, *Makra Zsigmond*, *Feres József*, *Jorkity Dániel*, *Nagy András*, *Hasák Mór*, *Keusch Tamás*, *Szugitsch György*, *Sztrója László* és *Tóth József* csendőrök (árvíz alkalmával tanúsított kiváló működésükért).

A m. kir. III. számú csendőrkerületnél:

Orbán Antal, Szóke György, Zeke Lajos, Kis József, Németh István, Fülöp János és Oláh Tódor csendőrök (mivel járőrvezetőjüket egy rablógyilkosság tettesének nyomozása alkalmával derekasan támogatták).

Csizmadia Imre csendőr (mivel egy emberéletnek a tűzhalálból eszközölt megmentésénél hathatósan közreműködött).

Takács József, Csizsik Albert, Hollocher Győző és Tóth István csendőrök (mivel a Békésen vásártügyeleti szolgálat alkalmával történt fegyverhasználatnál járőrvezetőjüket férfiasan támogatták).

A m. kir. IV. számú csendőrkerületnél:

Balogh Károly és Hang Frigyes csendőrök, (egy erdőgész megfélemezése körül tanúsított kiváló buzgalomuk és sikeres működésükért).

Szabol János és Kovács Gusztáv csendőrök (egy gyermekgyilkossági esetnek nagy buzgalommal és ügyességgel eszközölt kiderítése és a tettes letartóztatásáért).

Takács László, Braun Izidor, Traisza István, Fánkl János és Ince Péter csendőrök (több rendbeli betöréses lopás tetteseinek és bűnrészeseinek letartóztatása körül tanúsított buzgó szolgálatukért).

Holtka Péter csendőr (több rendbeli betöréses lopás tetteseinek és bűnrészeseinek kézrekerítésénél tanúsított fáradtságteljes, észszerű és buzgó szolgálatáért).

Bárán Ferencz csendőr (több rendbeli betöréses lopás tetteseinek és bűnrészeseinek letartóztatása körül tanúsított észszerű és igen buzgó szolgálatáért).

Mitnik Feter csendőr (egy gyilkosság tettesének és a felbujtónak kiderítése és letartóztatása körül tanúsított kiváló buzgalma és eredményes működéséért).

Winkler Adolf csendőr (egy rablógyilkosság tettesének kiderítése és letartóztatása alkalmával kifej-

tett lankadatlan buzgalma és eredményes szolgálatáért).

Vona József őrmester, *Schneider Gáspár* őrsvezető és *Darányi Sándor* csendőr (egy több rendbeli betöréses lopást elkövetett, 10 főből álló kőborezigány karavánnak hosszas, kitarató és odaadó buzgalommal eszközölt nyomozás után történt letartóztatásáért).

Frank Mór és *Cseh Zoltán* czimz. őrsvezetők (33 darab sertés elsikkasztójának kiderítése és letartóztatása körül tanúsított buzgó és eredményes szolgálatukért).

Orosz Mihály czimz. őrsvezető és *Galambos István* csendőr (egy gyermekgyilkos nőnek 91 órán át folytatott buzgó és leleményes nyomozás után történt letartóztatásáért).

Szordás Ferencz őrsvezető, *Czéh Sándor* és *Galamb János* csendőr (több rendbeli lopás tetteseinek kiderítése és letartóztatása körül tanúsított fáradtságteljes és eredményes szolgálatukért).

A m. kir. V. számú csendőrkerületnél:

Beridcz Pál csendőr (több rendbeli betöréses és egyszerű lopások tetteseinek kiderítésénél járőrvezetőjének hathatós támogatásáért).

Szetei Vincze csendőr (betöréses lopások tetteseinél kézrekerítésében tanúsított dicséretes közreműködéséért).

Lipták János pr. csendőr (járőrvezetőjének — egy több rendbeli lopás tetteseinek 92 órai fáradhatlan nyomozás által történt kiderítésénél való — hathatós támogatásáért).

Marek Mihály, Baráth Zsigmond, Podszkocs József csendőrök (egy gyilkosság tettesének és bűntársának kiderítésénél való dicséretes közreműködésükért).

Marták János csendőr (három napig tartó rendkívül fúrasztó szolgálatban egy kőborezigányokból álló tolvajszövetkezetnek, a lopott tárgyak és orgazdákkal való kinyomozásánál járőrvezetőjének hathatós támogatásáért).

Csahaj János, Popol Cleofas és Majszita Márton csendőrök (124 órán át teljesített, fáradságot nem ismerő nyomozó szolgálatban két rendbeli rablás és több rendbeli egyszerű és betöréses lopás tetteseise a bűnjelvények kézrekerítésénél járőrvezetőjöknek hathatós támogatásért).

Niko Sámuel csendőr (mintegy 500 frt értékű tulajdonást elkövetett egyénnek, valamint az orgazdák kinyomozásánál történt dicséretre méltó közreműködéséért).

Jelenák József és Balázs Ádám csendőrök (a rovnei megyebizottsági tagválasztáskor az 1000 főt meghaladó elégtelen tömeggel szemben bátor, mindamellett tapintatos magatartást tanusítottak, miáltal a zavargók tulkapásait jelentékenyen mérsékeltek, a megátadott polgárokat nagyobb veszélytől megmentették, továbbá mivel a főzinkosok kiderítésénél dicséretre méltóan közreműködtek).

Petrovics Péter pr. csendőr (egy veszélyes család és tolvajnének büntetésével, továbbá nagyszámú orgazdának a bűnjelvénynyel együtt történt kézrekerítésénél való dicséretes közreműködéséért).

Haulisch Ferencz őrsvezető, *Czeczó Lajos, Virágh József, Kobela János, Keres György és Czupák András* csendőrök (egy négy tagból álló, éveken át garázdálkodott tolvajszövetkezet, továbbá egy közveszélyes gyújtogató és betörőnek kinyomozásánál való hathatós közreműködésükért).

Marek Mihály és Podszkocs József csendőr, továbbá *Lali Gyula* pr. csendőr (egy gyilkosság tettesinek kézrekerítésénél való hathatós közreműködésükért).

A m. kir. VI. számú csendőrkerületnél:

Lipcey András hadapród pr. csendőr (jelenleg hadnagy), továbbá *Preidt Mihály, Kovács József* I. czimz. őrmesterek, *Farkas József, Mánuli Antal, Németh Pál* II. őrsvezetők, *Ognyencsevic István* czimz. őrsvezető, *Förster Antal, Horváth István* I., *Kálmán Lajos, Kiss Imre* II., *Koré Féter, Korács Károly,*

Kulesár István, Kúhár Mátyás, Maschaneczker Lipót, Maurer János, Nagy Vincze, Nemes Lajos, Nyirő János, Pauker Kálmán, Péntek Antal, Pollák Adolf, Popovics János, Rába József, Szabó György, Schreiner Gusztáv, Szegedi Imre, Vittinger Sándor és Wölfer Rezső csendőrök (hadgyakorlatok alkalmával teljesített fáradságos szolgálatukban tanusított tapintatos, odaadó és buzgalomteljes működésükért).

Garber János csendőr (betöréses lopások kiderítésénél való tevékeny közreműködéséért).

Parragh Imre őrsvezető, *Fellai Imre és Nagy István* I. csendőrök, (egy uradalom kárára éveken át üzött gabonaloport tettesinek kiderítése és a bűnjелеk megszerzésénél való eredményes közreműködésükért).

Horváth Kálmán czimz. őrmester, *Tóth Márton, Czizmazia József, Sámson Imre, Fartély József* csendőrök és *Kovács József* I. pr. csendőr (egy régebb idő óta garázdálkodott fegyveres csavargónak egy újabb rablás után való gyors kinyomozása és letartóztatásánál történt eredményes közreműködésükért).

Máth' Elek czimz. őrmester és *Lauw József* csendőr (egy kereskedő kárára éveken át elkövetett betöréses lopás tettesinek kiderítése és a bűnjелеk megszerzésénél való sikeres közreműködésükért).

Ferenczi Ferencz, Török Károly és Heiszter István csendőrök (egy veszélyes betörő bandának kinyomozása és letartóztatásánál való tevékeny közreműködésükért).

Vas Ferencz és Horváth Károly csendőrök (egy rablógylkosság tettesének gyors kiderítéseért).

Menkna János hadapród pr. csendőr (jelenleg hadnagy), továbbá *Szemenyei Benő, Pozei Mátyás, Lukácsi Aurás, Németh József* III., *Szabó Péter* és *Erdős József* csendőrök (árvíz veszély alkalmával a mentés és védekezési munkálatoknál való hathatós közreműködésükért).

Máthé Elek czimz. őrmester és *Hegedűs György* csendőr (egy veszélyes tolvajbandának kinyomozása és letartóztatásánál való közreműködésükért).

Vranics Sándor, Hajdinyák Pál, Kovács József IV. Vidra Mihály, Kiss Gábor, Torma Ferencz, Glugler József, Kiss János III. és Molnár József csendőrök (a közbiztonsági szolgálatban tanúsított kiváló szorgalmuk és eredményes működésükért).

Németh Pál csendőr (egy rejtélyes gyilkosság tettesének kinyomozása és letartóztatásánál való hathatós közreműködéséért).

Kovács Sándor, Varga István II. és Zöldvári István csendőrök (egy rejtélyes gyilkosság tettesének kinyomozása és letartóztatásánál való buzgó és tevékeny közreműködésükért).

Németh Nep. János és Molnár János csendőrök (egy körözött csavargónak kinyomozása és 13 rendbeli lopás kiderítésénél való sikeres közreműködésükért).

Vaiger Mihály csendőr (egy éveek óta garázdálkodott vásári tolvajbandának kinyomozása és letartóztatásánál való buzgó közreműködéséért).

Reichard Gyula őrsvezető, *Vivág János és Sümei József* csendőrök (tűzvész alkalmával a vagyonmentés körül való buzgó közreműködés és a veszt okozó kiderítése és letartóztatása körül kifejtett tevékenységükért).

Horváth Ferencz címz. őrsvezető, *Pál János, Kovács Károly, Kis Imre II.* csendőrök és *Novák Ferencz* p. csendőr (tűzvésznél a vagyonmentés körül való közreműködésükért és a gyujtogatók kinyomozása és letartóztatása körül kifejtett tevékenységükért).

Magyarics Gábor csendőr (egy veszélyes betörő cigánybandának kézrekerítése és az orgazdák kinyomozásánál való sikeres közreműködéséért).

A fajszi őrs legényisége, a közbiztonsági szolgálat buzgó és lelkiismeretes teljesítése, az örskörletükben előfordult közbiztonsági zavarok gyors kiderítése és általában eredményes szolgálatért).

Horváth János csendőr (egy veszélyes betörő cigánybandának kinyomozása, letartóztatása és a bűn-jelek kézrekerítésénél való közreműködéséért).

Vegyes közlemények.

*A lopásról.**

A múlt évi zsebkönyvben hasonló cím alatt megjelent cikknek folytatása.

2. Támadás a zárakra.

A záraknak illetéktelen felnyitása akár erőszakkal, akár hamis kulcsokkal, bizonyára már azóta történtek, a mióta egyáltalán zárok használtaknak s ha valami műlakatos valami különösen jól záró lakatot talál, bizonyára találkozik valami betörő, a ki magát felfedezi a módját annak, hogy kell az ily lakatot kinyitni. A betörők között is vannak a maguk szakmájában művészek és így bátran állíthatjuk, hogy a mily mérvben halad a műlakatos, ugyanazon mérvben halad a betörő is.

Ha azonban a műlakatos ügyessége oly fokot ért el, hogy csak kevés, ép oly ügyes emberek által érhető el, akkor csak csel és ravaszság helyettesíthetik a hiányzó ügyességet. Ily eset forog fenn az ismeretes «betörésmentes» pénzszekrényekkel szemben; ezeket tudvalevőleg más kulccsal, mint a mely az illető gyár által szállított, nem lehet felnyitni. Az ily «tűz-és betörésmentes pénzszekrények»-nél a gyár minden zárhoz három kulcsot szokot adni, melyek közül egyet a tulajdonos magánál hord, a másikat rendesen magában a pénztárban tartja és a harmadikat pedig valami biztos helyen, esetleg egy teljesen megbízható ismerősénél szokta letétbe tenni. De ezen három kulcsot bizonyára nem a gyáros maga csinálja, hanem munkásai és bárha azok

* Dr. Hans Gross, gráci cs. kir. ügyész-helyettes: «Jahrbuch für den Ausforschungsdienst der k. k. Gendarmerie» és «Handbuch für Untersuchungsrichter» etc. című könyvei nyomán. A szerző engedélyével.

teljesen megbizható emberek, mégis nincs kizárva az eshetőség, hogy köztük is találkozik valami gazember. Ha az ilyen egy pénzszekrényhez megcsinálta a három kulcsot, ki akadályozhatja meg őt abban, hogy még egy negyediket is készítsen és azt magának megtartsa?

Ha most már ezen ember egy jókora csomót oly »negyedik» kulcsokból magának megszerzett, akkor már alhoz nem kell nagy ügyesség, hogy pl. a gyárban alkalmazott csomagoló, háziszolgák stb. útján ki tudja, hogy ama bizonyos pénzszekrényeket ki vette meg, azok hová szállítottak? Persze ha a pénzszekrények nem adattak el közvetlenül a gyárból, hanem eladás végett valamely raktárba szállítatnak, akkor neki érintkezésbe kell lépnie ezen raktár valamely alkalmazottjával, a mi azonban nem lesz oly nehéz dolog.

De ha a lakatos egyszerű tudja, hogy ki vette meg azon pénzszekrényeket, melyeknek tartalék-kulcsai az ő birtokában vannak, akkor csak arra kell törekednie, hogy ezen házak egyikébe bejuthasson, pl. állandóan mint cseléd, vagy pedig valami kijavítás vagy helyreállítás eszközlése céljából mint kézműves, vagy mint kéményseprő, légszesz- vagy vízvezetéki ellenőr stb. Ha sehogysen sikerülne az illető házba jutni, akkor szeretője lesz a szakácsnénak vagy szobaleánynak, szóval valami úton-módon mégis oda viszi a dolgot, hogy legalább pár pillanatra a jól ismert pénzszekrény közelébe férközhessen, s ha már egyszer annyira van, akkor ki is nyitja a pénzszekrényt, mert hogy miképp kell a negyedik kulccsal bánni, azt biztosan nem felejtette el.

Azért nem ajánlható eléggé azoknak, kik pénzüket és értékpapírjaikat betörésmentes pénzszekrényekben akarják tartani, hogy két különböző gyárból vásároljanak egy nagyobb és egy kisebb pénzszekrényt és a kisebbet helyezték el a nagyobbba: akkor nem használ a betörőnek a negyedik kulcs, mert

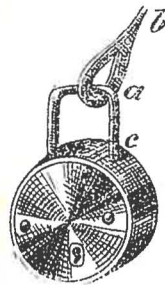
ha fel is nyitotta a nagyobbik szekrényt, a kisebbhez, mely más gyárból van, nincs meg a kulcsa.

A legtöbb esetben azonban a betörő az erőszakra és saját ügyességére van utalva.

Ha e részben első sorban az úgynevezett függő-lakatokat vesszük szemügyre, azt fogjuk tapasztalni, hogy ezeknél hamis kulcsok alkalmazása ritkábban fordul elő, mint oly záraknál, melyek az ajtófába be vannak eresztve vagy az ajtóra vannak csavarva; nyilván azon oknál fogva, mert függő lakatoknál erőszakkal sokkal könnyebben lehet valamire menni.

E részben a betörőnek rendkívül nagy hasznára van az emberek megfoghatlan gondatlansága. Gyakran ugyanis észlelni fogjuk, hogy a pánt melyen a lakat csüng, egyszerűen be van dugva az ajtón furt lyukba, a nélkül, hogy *b*-nél szét és le lenne hajlítva s így valóban neveltséges látvány, ha ily pánt fülcésen *a*-nál egy jó és értékes lakat csüng, mely csak arra szolgál, hogy a tolvaj azt kényelmesen megfoghassa és a pántot kihúzhassa. Ép oly gyakran fogjuk találni, hogy a lakat kiálló iverősen és tömören van dolgozva, hogy ne lehessen lereszteni, de a pánt fülcése oly vékony, hogy a tolvaj nem is vesz reszelőt kezébe, hanem harapógóval lecsipi.

Ha azonban a pánt jól meg van erősítve, szét van hajlítva és azután mindkét felé legörbítve, akkor a tolvaj igyekezni fog a lakatot lecsavarni. Ez igyekezetében nagy hasznára vannak az úgynevezett amerikai lakatok, melyek kerek alakúak és igen rugas ível vannak ellátva. Ezek rendesen igen jól vannak készítve és szerkezetük is olyan, hogy ritkán hasonlít egyiknek a kulcsa a másikéhoz; de a ki-

nyúló ív, a lakat egész alakjánál fogva, igen magas, minek következtében a fülecs és lakat között, magában az ívben nagy üres hézag támad, melybe a tolvaj könnyen bedughat egy oly erős vasrudat, hogy annak csupán forgatása által a lakatot lecsavarhatja.

Minden esetre jól meg kell a csendőrnek nézni a tolvaj által követett eljárás módját, mert abból többnyire következtetni lehet a betörő természetére és egyéniségére, valamint meg lehet határozni, hogy mennyire volt tájékozva és mikép szokott dolgozni.

A mi az olyan záratok illeti, melyek az ajtófába be vannak eresztve vagy az ajtóra csavarva, ezeket a betörők rendszeren hamis kulcsokkal szokták kinyitni. Vajjon a zár ily módon tényleg kinyitattott-e, azt csak a lakatos fogja nekünk egész biztonsággal megmondhatni, valamint azt is, hogy miféle hamis kulcsot használt a tettes. De azért nem kell ám azt gondolnunk, hogy az ily fajta betörő egész rakás hamis kulcsot szokott magánál hordani, mert a gyakorlott és ügyes betörő a legkezdetlegesebb eszközökkel, egy görbe szeggel, dróttal vagy késsel is képes az ajtózáratok kinyitni. Egy hírhedt betörőről azt állítja a krónika, hogy a legnehezebb lakatokat is egy darab fával és zsineggel ki tudta nyitni.

Másrészt azonban az úgynevezett nemzetközi betörőknél gyakran találhatni igen csinos, tartalmas és ügyesen készített betörési eszközgyűjteményt. Egy ilyen betörőnél a rendőrség egy kis bársonytartályt talált, a melyben az orvosok műszereiket szoktak tartani; de ezen tartály tele volt a legfinomabb betörő, illetve zárnyitó eszközökkel, melyek ily módon voltak kigondolva és oly finoman kidolgozva, hogy ezen gyűjtemény birtokában a betörő alig juthatott volna oly helyzetbe, hogy a szükséges eszközt a gyűjteményben nem találta volna meg.

A mi a most használatban levő tűz- és betörésmentes pénzszekrényeken alkalmazott újabbkori, sokszor igen leleményesen kigondolt záratok illeti, azok

szerkezete annyira bonyolult, hogy azok leírásával nem foglalkozhatunk; előforduló esetben ugyanis csak szakértő műlakatos képes és az se minden esetben, véleményt mondani. Csak azt akarjuk megemlíteni, hogy itt sem szükséges ám, hogy a tolvaj mindég valami leleményes betörő eszközök birtokában legyen; vannak, a kik azt állítják, hogy a legjobb, csak szúrás által nyíló zár is bizonyos mennyiségű s ügyesen összeállított tükkel avagy fecskendőből a kulcslyukra alkalmazott felette erős vizsgugár által is felnyitható.

Rendszeren azonban az e fajta betörők is a viszonyokhoz képest igen gondosan és bőven el vannak látva betörő szerszámokkal.

Most még pár szót a tűz- és betörésmentes pénzszekrények feltöréséről. A ki az ily pénzszekrények feltörésével foglalkozik, annak nemcsak kiválóan erős embernek kell lennie, hanem nagy műszaki ügyességgel kell bírnia és azonkívül meglehetősen tőke felett rendelkező vállalkozónak is kell lennie, mert a betörő eszközök, melyekre szüksége van, igen finomak és így beszerzésük tetemes pénzbe kerül. Amaz idők, a mikor a betörő a vasládakat közönséges vasfúróval kifúrhatta és a nyert lyukat kis csipetével kitágította, már rég elmúltak. A pénzszekrények betörésével foglalkozó tolvaj újabbkori felszerelése térfogatra nézve kevés helyet foglal el és egy kis kézitáskában is elhelyezhető. A legfontosabb szerszám, mely a többinek is egyuttal támpontul szolgál, egy összerakható feszítőrúd, melylyel bihetetlen erő kifejtést lehet elérni.

Időközben azonban a pénzszekrény gyárosok sem nyugodtak. Mindenek előtt odatörtek, hogy olyan szekrényeket állítsanak elő, melyeken a harapófogók támpontot nem találnak és így létesültek az egy darabból forrasztott pénzszekrények. Hogy a fúrás és a furt lyuknak csipetdóvással való megnagyobbítása lehetetlenné tétessék, a gyárosok acélpánczélok alkalmaztak, melyek minden fúrási kísérletnek

ellent álltak; de miután az ily lemezek igen törékenyek és így bármily kalapáccsal betörhetők, az aczélemezeket kovácsolt vaslemezekkel összeforrasztották, miáltal a fűrával és kalapáccsal való betörés lehetősége ki lett zárva.

De a tolvajok sem maradtak ám veszteg! A tapasztalt betörő durranó léggel töltött olvasztólámpát hord magával, a milyennel a bádogosok szoktak dolgozni. Ennek segítségével 10—15 percz alatt közönséges lemezeket annyira megdolgozhat, hogy a szekrényen oly nyílás támadt, melyen maga is bebújhatna. Szilárdabb szerkezet mellett természetesen a betörő nagyobb ellenállásra talál és óra hosszát is kénytelen dolgozni, míg eredményre jut.

A legujabb és legbiztosabb óvszert a pénzszekrények megóvására a villamoság nyújtotta. Egy ügyesen kiesztelt készülék segítségével a pénzszekrény össze van kötve az örök szobájában felállított ébresztővel; a mint a pénzszekrény a legcsekélyebb mérvben megrázkodik vagy a szekrényhez az olvasztó lámpa lángja ér vagy az összekötő drót megszakittatik: az ébresztő azonnal megszólal és a tolvaj jelenléte el van árulva.

Hogy a betörők ezen leleményes találmánnyal szemben, hogy fognak viselkedni az még a jövő titka.

D) Behatolás más módon.

Azon esetek, melyekben a behatolás nem az ajtókön és ablakokon keresztül, sem falak és padlók áttörése folytán történt, a mikor tehát a tolvaj utját a fedeleken és azután a padláslépcsőn át vette, ritkábban fordulnak elő, de még sem oly ritkán, a mint azt az ember gondolná. A behatolás ezen módjára azért akarunk különösen is figyelmeztetni, mert — ha csak némileg ügyesen történt — nyomokat nem hagy hátra, mivel — hogy egy reggelen a padlás ajtó vagy az árnyékszék ajtaja nyitva találtatott, — az rendesen senkinek sem tűnik fel, illetve arra senki sem szokott utólag emlékezni.

Pedig az ily módon keresztül vitt lopások — miután más lehetőség kizártnak látszik — rendszeren a szegény cselédekre fogatnak rá. Egyáltalában legfőbbnyire a cselédek vádoltatnak igazságtalanul lopások elkövetésével; mindegyikünk emlékezni fog oly esetekre, midőn elveszettnek hitt holmik ismét előkerültek vagy mások által lopattak el, hogy akkor rendszeren első sorban a cselédekre irányult a gyanu.

Ennek magyarázata igen természetes is: tegyük fel, hogy a házban valami értékes holmi eltűnt, a szobaleánynak tudomása volt arról, hogy hol szokták a kérdéses tárgyat tartani s mivel a leány csak nemrég állott be a szolgálatba s így nincs is még kipróbálva; természetes, hogy a lopás gyanuja a szegény leányra irányul, — mert hogy más tolvaj a kérdéses helyiségbe észrevétlenül miképp juthatott volna be, azt a károsult korlátolt képzelő tehetsége nem bírja felfogni.

Ha tehát olyan eset fordul elő, hogy a lopás elkövetése annyiban kimagyarázhatlan, hogy ki nem deríthető, mi módon juthatott volna egy idegen tolvaj a házba s így az egész gyanu a máskülönbben fedhetlen és egyébként gyanútól ment cselédekre irányul, akkor nem fog ártani, ha fontolóra vesszük, vajjon a tolvaj nem-e jött a házfedeleken keresztül vagy az árnyékszék csatornáján át. Az is előfordult már, hogy egy kéményseprő a kéményen át mászott be egy szobába, ott nagyobb mérvű lopást követett el és zsákmányával ismét a kéményen át távozott. Természetesen ez csak oly házban volt lehetséges, a hol a kémény elég tágas volt, mert a mostani új házak kéményei sokkal keskenyebbek, sem hogy azokon valaki átmászhatson.

B) A zsebtolvajlás.

Ha a zsebtolvajlásokról akarnánk értekezni, akkor egy sereg adomát kellene leírunk, a mint azok mindenféle elbeszélésekben, rémtörténetekben és

naponta a napi lapokban előfordulnak. Ez ugyan elég mulatságos olvasmányt nyújtana, de a csendőr aligha tanulna belőle valamit. A legnagyobb részét az ily fajta, többnyire tréfás hunczutságoknak mind-egyikünk ismerni fogja, de a zsebtolvajlásnak valamennyi módját kiismerni, teljesen lehetetlen, mert mi csak a véletlenség, a tolvaj ügyetlensége vagy beismerése folytán kiderült műfogásokat ismerjük, míg azok túlnyomó többsége a beavatottak titka és a zsebtolvajlásoknál egyáltalában minduntalan újabb és újabb fogások eszelteknek ki, úgy hogy azok nagy része még a jövő titka: mi azokat nem ismerjük és így senkit sem tehetünk azokra figyelmesé.

A mint valamelyik fogás köztudomására vált és a lapok kiírták, akkor azt a kitanult zsebtolvaj bizonyára nem fogja többé alkalmazni, hanem új fortélyt kieszelesen törí fejét, míg az elavult fogást az ujonczokra bizza. És hogy sikerül valami újat kitalálnia, az bizonyos, mert ép a zsebtolvajok között találjuk az összes tolvajok legügyesebbjeit és legokosabbjait, ők a legnagyobbavagyobbak a tolvajok között. A kinek nincs különös kézi ügyessége, a ki nem elég fürge, nem képes hidegvérét megőrizni, nincs éles szeme és emberismerete, abból egyáltalában nem válik «tiszteséges» zsebtolvaj, mert ilyen az idézett tulajdonságok nélkül képzelné sem lehet. De a melyik mindeme tulajdonságok felett rendelkezik, az olyasmit fog véghezvinni, hogy mindenki elámul. A kiváló zsebtolvaj úgyszólván becsületbeli kötelességének tartja ügyességével úgy társainak, mint a közönségnek és a hatóságnak imponálni és minduntalan valami «ujat» nyújtani, a miről nekünk ma és talán a jövőben is sejtelmünk sincs.

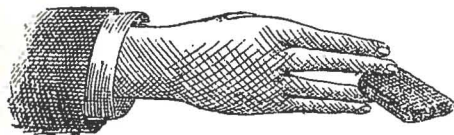
A leghirhedtebb zsebtolvajokról általában tudva van, hogy egy újabban kieszeelt fortélyt csak egy-néhányszor alkalmaztak és semmi esetre sem vették többé igénybe, ha az valamiképp köztudomásúvá lett.

Az általános eljárás természetesen mindig ugyanaz marad: az illetőnek előkelő vagy legalább nem fel-tűnő külső megjelenést kell mutatnia, a kiszemelt áldozatot elegendően meg kell figyelnie s lehetőleg azon kabátzsebet, melyben a pénz van, ki kell kémlelni. Azután pedig azon fordul meg a dolog, hogy a tolvaj a kellő pillanatot megragadva, — ha lehet — a ségédeta legalkalmasabb pontra állítsa, a zsebbe való jutást szabaddá tegye és azután az ügynevezett «olló»-vá alakuló kézzel a kívánt tárgyat a zsebből kivegyje.

Az «ollócsinálás» (tolvaj nyelven: Scheremachen) abból áll, hogy a mutató- és középujj kinyújtatnak, a többi három ujj pedig, melyek ezen műveletnél tulajdonképen csak akadályoznak, szorosan a tenyérhez simulnak; most a kéz — háttal az áldozat teste

felé fordulva — akkép csúszik be a zsebbe, hogy az az áldozat testétől elhuzatik, nehogy a kéz a testet érintse. Ha már most a második és harmadik ujjak hegyei a pénztárczára akadnak, akkor a két ujj annyira szétterpesztetik, hogy a tárcza az ujjak

hegyei közé jusson. Némely zsebtolvaj az ollót akkép csinálja, hogy csak a hüvelykujj simul a tenyérre, a többi 4 ujj pedig kinyújtatik. (Abráink az ollónak mindkét módját mutatják). A tolvaj művészete

most már abban nyílvánul, hogy a tárczát az ollóval már akkor meg tudja ragadni, a mikor a tárcza még csak az újjak körömmületei közt van; miután minél mélyebben kénytelen a tolvaj kezét a zsebbe be dugni, annál nagyobb a veszély reá nézve, mert minden centiméterrel szélesbedik a kéz. Viszont nem szabad neki a dolgot elhamarkodni, mert ha a tárcza még csak az újhegyek közt van s huzás közben kicsúszik, akkor erőlködése hiába volt, de rendszeren rajta is kaphják.

Az ollócsinálás tehát a zsebtolvaj főeszköze s ama fogás, mely a legtöbb gyakorlatot igényli; de az ügyes és gyakorlott zsebtolvaj képes azután a két új hegyével egy nehéz pénztárczát sokkal jobban megtartani, mint mi egy papiroslapot.

Innen van, hogy a kiérdemült zsebtolvaj az ujoncznak csak akkor tanácsolja a zsebtolvajlást, ha hosszú keskeny keze van s különösen, ha a mutatóujj lehetőleg a középtűj hosszát eléri, mert akkor a középtűjt az ollócsinálásnál csak kevésbé kell görbítene, a midőn az érzékeny és a körmök által védett újhegyeknek egymással érintkezniök kell. Ennél fogva oly ember, kinek keze nem felel meg ezen kívánalmaknak, a zsebtolvajlásban alig fogja sokra vinni.

De az ily kiváltságos kéz sem ér semmit, ha nem gyakorolja magát, ha nem óvatik meg nehéz munkától és olajjal nem dörzsöltetik mindennap, hogy nyulékony és hajlékony maradjon.

Ebből kifolyólag igen ajánlatos minden zsebtolvajlással vádolt egyénél, — kivált ha valami különös ügyességgel elkövetett lopásról van szó — annak kezeit megvizsgálni; a zsebtolvajoknál (éppúgy mint a hamis kártyásoknál) ugyanis majdnem kivétel nélkül feltűnően keskeny, finom kezeket hosszú újjakkal fognak találni; különben pedig nem fog ártani a fennebb említett többi tulajdonságokra is figyelni: ügyes fellépés, gyors elhatározás és éles szem mind oly dolgok, melyeket a zsebtolvajoknál

rendszen fellelhetünk, ha csak az illető nem tetteti magát inkább ostobának és együgyűnek.

Ha a megtörtént és kevés keresztlvitelét kell megállapítanunk, akkor igen ajánlatos a zsebtolvajlásnál előfordulni szokott mellékkörülményeket is számba venni: felvágott mellzsebeket (a kis késecskét rendszeren valami peccsügyűrűben vagy karpereczben stb. fogjuk találni), lecsipett óralánczokat (a tollkésben ügyesen elrejtve finom, de erős kis harapófogót fognak föllelni), hamis kezeket az ölben (míg a valódi kéz a lopást elkövette), mesterségesen előidézett légszurásokat (melyeknek az a czélja, hogy a kiszemelt áldozat a «legyet» elkergetni igyekezzék, miáltal figyelme a tolvaj működésétől elvonatik), ügvetlen viselkedést, miközben a tolvaj szivargyjúttásra tüzet kért, — lökéseket, — állítólagos piszok letisztítását és száz meg száz más hasonló fogásokat, melyek amúgy is ismeretesek. Azt azonban korántsem szabad képzelnünk, hogy minden egyes zsebtolvajlásnál okvetlenül ilyesminek elő kellett fordulni. Legbiztosabban jár el a csendőr, ha eleinte mindent, még a legvalószínűtlenebb dolgot is, lehetségesnek tart; ha a dolog egész folyamatát, mindennel, mindennel, a mi az előtt és azután történt az unalmassáig határos részletességgel elbeszélte magának és azután minden, még a legközömbösebb pontját az elbeszélésnek is a lopással valamiképp összefüggésbe igyekezik hozni s erre vonatkozólag mérlegeli, valamint, ha a gyanúsítottal a legbehatóbban foglalkozik és belőle kihozni iparkodik, hogy mit és mennyit lehet felőle tartani, illetve mire s mennyire képes.

A segédet illetőleg már említettük, hogy a legközönségesebb vásári zsebtolvajtól a legügyesebb vásúti zsebtolvajig, mindegyikük segéddel szokott dolgozni; csakis a remekelő mestertolvaj nem szereti zsákmányát mással megosztani s inkább egyedül dolgozik.

C) A belopódzás.

Valamennyi lopási módszer közül egyik úton sem kerül annyi vagyon illetéktelen kezekre, mint a lakásokba, szállodákba, boltokba stb. való belopódzás által. De ehhez jó előkészület szükséges, továbbá gyors elhatározás a kellő pillanatot kihasználni és lélekjelenlét, t. i. hogy rajtaérés esetén gyorsan és elfogulatlanul valami jó mentéssel tudjon előállni.

A belopódzó tolvajok között gyakran találni specialistákat, kik szakásból vagy előszeretéből, vagy mivel az első ily fajta lopásuk sikerült, sohasem lopnak másképp, mint egy s ugyanazon meghatározott módszer szerint.

Igy többek között egy tolvaj csakis padlásokra járt lopni, de ott azután jól megszédte magát. Minden ilyen fosztogatása alkalmával mindig ugyanazon módszert használta. Legszivesebben járt szép vasárnapi délutánokon lopni, a mikor feltehetta, hogy a háznak legtöbb lakója nincs otthon. Semmi más eszközzel, mint néhány hamis kulccsal felszerelve és bittal a kezében lassan felment a lépcsőn s ha valakivel találkozott, egészen elfogulatlanul X. nevű tanuló után kérdezősködött. Ha a lépcsőn senkivel sem találkozott, akkor felment egész a padlásajtóig, azt gyorsan és ügyesen kinyitotta s miután azon belépett, maga után ismét behúzta, a nélkül azonban, hogy maga után bezárta volna. A magával hozott botot belülről az ajtónak támasztotta, hogy az esetre, ha valaki más a padlásra találna jönni, az ajtó kinyitása következtében a bot a földre essék és őt az ez által okozott zaj erre figyelmessé tegye. A padlásra érve, előbb szemle alá vonta az összes ott felhalmozott holmit, a mit elég elővigyázatlanul a lakók ott tartani szoktak: a fehéreneműt, nyáron a téli ruhákat, télen a nyári ruhákat, lábbelieket, edényeket stb. Azután kikeresett magának egy kézi bőrdönyt, a melyet városokban majdnem minden padlásan találhatni, azt meg-

tömte a legértékesebb holmival, a mit előtalált és azután fűtyürészve s lehetőleg lassan lement ismét a lépcsőn.

Általánosságban így jár el valamennyi belopódzó tolvaj. Nagyobb városokban mint küldöncz, feherhordó, ruhatisztító, bolti inas, koldus állít be, de olykor mint előkelő úr vagy mint egy idegen, a ki az ott dívó nyelvet rosszul beszéli, majd mint helyet kereső cseléd, mint gyermekkertésző, mint bába, mint előkelő úrhölgy, szóval mindenféle csak elképzelhető alakban és formában. A legelső ajtót, a melyhez ér és nyitva talál, vagy a melyet előbb már kikémlelt, kinyitja és belép; ha a szobában a lakók közül valakit előtalál, akkor kérdez valamit tőle, már a szerint, a milyen alakban fellépett; ha pedig senkit sem talál, akkor lop s pedig mindent, a mi épen keze ügyébe kerül.

Ha a belopódzó tolvaj szállodákat szemelt ki működése színhelyeül, akkor rendszeren előbb legalább rövid időre valami alkalmazást keres a szállodában, hogy a háziszoásokat kiismerje, esetleg a kulcslyukakról lenyomatokat készítsen és különös nehézségekkel megbarátkozhassék. Most már beállt a szállodába vagy mint valami cseléd levéllel a kezében, vagy mint előkelő úr, ki a szállodában lakó egy vendéget meg akar látogatni, gyorsan elsurran a vele szemben jövők mellett, vagy előkelően, ügyet sem votve reájuk, halad el mellettük; a mint azután valamelyik elhagyatott folyosóra ér, a nála levő főkulccsal kinyit egy szobát és elemel, a mihez csak hozzáfér. Ha korán reggel talál betoppanni a szobába, a midőn a vendég még alszik, akkor valami küldöncz, ruhatisztító, tyúkszemvágó, borbély, fodrász stb. szerepét ölti, halkán lépeget és suttogó hangon folyton 'jó reggelt' kívánva, hogy elfogulatlanul látszassék ha esetleg az alvó vendég felébredne, előrehalad az éjjeli szekrényig, honnan az órát és pénztárczát elveszi és ismét eltávozik szépszerűen, a hogyan bejött.

Mindkét neme a belopódzó tolvajoknak már sok igazságtalan gyanusításra szolgáltatott alkalmat, a mennyiben az általuk elkövetett lopásokkal, miután azok végrehajtása «megmagyarázhatlan»-nak tűnt fel, rendszeren a cselédek gyanusították.

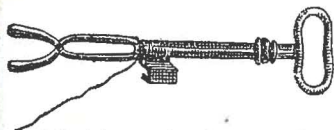
Boltokba belopódzó tolvajok csak oly kisebb ártóboltoknál szoktak működni, a hol időközönként, pl. délben, a bolt felügyelet nélkül marad, mert a tulajdonos a mellékszobában ebédel stb. Ezen fajta tolvajok lehetőleg csendesen nyitják ki az ajtót, az esetleg az ajtóra alkalmazott csengőt botjukkal félretolják, megragadják a penezs fiókot vagy egyéb értékes árut és ép oly észrevétlenül odébb állanak, a mint bejöttek.

A belopódzó tolvajok között is találkozunk gyakran olyan, ki rendkívüli ügyességgel hihetetlennek látszó lopásokat visz véghez.

Erre nézve a következő esetet akarjuk felhozni. Egy elszánt tolvaj, kinek lelkét gyilkosság is terhelte, kikémlelni szokta, hogy valamelyik gazdag család mikor szokott este a házon kívül mulatni. A mint sikerült megtudnia, hogy az általa áldozatul kiszemelt család egy estét valami bálon, késői hangversenyen, esteli társas ebéden stb. fog tölteni, azon este kapuzárás előtt belopódzott a házba és valami előre kiszemelt rejtekben elrejtőzött mindaddig, míg a család hazajött és már oly hosszú idő eltellett, hogy feltehető volt, miszerint a családtagok mind nyugalomra tértek. A zsvány arra számított, hogy az illetők fáradtak lesznek és mélyen elaludznak, valamint arra is, hogy mindama ékszereket, melyeket az este magukon viseltek, lefekvés előtt nem fogják mindjárt eltenni, hanem az asztalokon és szekrényeken szerte-széjjel elszórva fekvé hagyják.

A mint tehát a kellő pillanat elérkezett, legelőször is a lakás ajtaját nyitotta ki. Az ajtókat rendszeren akkép szokás belülről bezárni, hogy a kulcsot a zárban megfordítjuk és így a zárban behagyjuk. Miután azonban a zárat hamis kulccsal csak akkor

lehet kinyitni, ha belülről nincs a zárban kulcs bedugva, ennél fogva emberünk első sorban arra törekedett, hogy a zárból a belülről bedugott kulcsot eltávolítsa. E célra egy finom, sajtáságos alakú aczélfogót

használt, melyet kívülről a kulcslyukba tolt be, és mindenek előtt egy, a legfinomabb aczél sodronyból készült hurkot a kulcs fejére megerősíteni

igyekezett. A mint ez sikerült, akkor a fogóval megragadta a kulcs fejét és addig forgatta, míg a kulcs taraja a kulcslyuk irányába jutott, a mikor is lehetővé vált a kulcsot a lyukból kitolni és a sodronyon lassan a földre leeresztani. Ha nem sikerült véletlenül a sodronyt a kulcs fejére erősíteni, akkor nem maradt más hátra, mint a kulcsot egyszerűen a kulcslyukból kilökní, de akkor jó darab ideig várnia kellett, míg meggyőződött, vajjon a földre hulló kulcs okozta zajt nem vette-e valaki észre.

A kinyitott ajtón azután a tolvaj, természetesen cipő nélkül, belépett a lakásba és egy sötétvörös üreggel ellátott lámpa fényénél átkutatta az alvó emberek által lakott helyiségeket és elvitt mindent, a mit értékeset talált.

Az illető azt állította, hogy a vörös fénytől az alvók soha sem ébredtek fel, sőt ellenkezőleg még mélyebben elaludtak.

A lopás elkövetése után természetesen levette a a kulcsról a sodronyt, a kulcsot belülről ismét bedugta a zárba és így reggel, midőn a károsultak a lopást felfedezték, elámultak, mert nem képzelhették, mikép jutott be a tolvaj a bezárt szobába.

Hány ilyen lopásért szenvedett meg sok ártatlan cseléd!

D) Vásári és bolti lopás.

Hogy mi módon szoktak vásárokon és boltokban lopni, azt mindegyikünk tudja és hogy micsoda szerepet játszanak itt a segítők, azt a segítőkéről szóló fejezetben már bővebben kifejtettük. Bár a vásárok számban, forgalom és jelentőség tekintetében tetemesen veszítettek és a boltokban a lopás mindenképp megnehezítetteti: az ily lopások még mindig elég gyakoriak.

Ily vásári vagy bolti tolvaj tettenérése esetén a fődolog, hogy lakásán vagy a hol bárcsak futólag szokott tartózkodni, rögtön házkutatás tartassék; azután lehetőleg gyorsan ki kell nyomozni, hogy kivel érintkezett az illető az utolsó időben, mert az ily tolvajoknak majdnem mindig van legalább egy bizalmas emberök, kinél a lopott holmikat elrejtik. Ha tehát sikerül ezen bizalmas orgazdát kikutatni, akkor a nála megtartott házkutatás rendesen meglepő eredményre fog vezetni; néha oly sokféle és nagymennyiségű holmit fogunk előtalálni, hogy az ember szinte elbámul, miképp volt lehetséges mind azt oly rövid idő alatt összeharásolni.

De azután azt kikutatni, hogy a talált holmik közül mi, kié: az már igen nehéz dolog, sőt ha a holmik vásári lopásból eredtek, olykor lehetetlen is.

E) Házi lopás.

Ez bizonyos tekintetben valamennyi lopás között a legkényesebb.

A mint már ismételten említettük, egy irányban sem történik annyi igazságtalan, hamis gyanúsítás, mint ép a cselédek ellen; de azért tény, hogy sok cseléd van, a ki valóban lop. Még a «legbecsületesebb» cseléd sem irtózik attól, hogy gazdjától bevásárlások alkalmával, vagy a kitisztítandó ruhákból apróbb pénzösszeget, továbbá élelmiszereket, szivarokat, varrószerkeket, kelme hulladékokat és egyéb

számtalan apróságokat eltulajdonítson, mely «régii szokás»-nak valószínűleg sohasem lehet gátat vetni; ezen apró tolvajlások azonban az egyes gazdákat nem károsítják meg érzékenyen: főfeladatunk a nagyobb mérvű lopásokat kideríteni, melyeknek ugyszólván minden cselédet tartó gazda ki van téve.

A legtöbb esetben, a midőn a lopás elkövetésével a cselédek vádoltatnak, az első rendőri nyomozások eredménye rendesen igen felületesen közöltetik a bírósággal: «Ez vagy amaz a házban eltűnt, — hogy a lopást idegen ember elkövethette volna, a helyi és időbeli viszonyoknál fogva ki van zárva, — a cseléd még csak rövid ideig van a házban, — konokul tagad, — holmijainak megmotozása eredményre nem vezetett, — ideje és alkalmá volt a lopott jószágot eltüntetni, — letartóztatva bekísértetik.»

Az ügyes és lelkiismeretes csendőr nem fog így eljárni; mert bár az eset igen egyszerűnek látszik, ép itt, midőn egy szegény szolgáló egyedüli kincséről, a szabadságáról és becsületéről van szó, a legnagyobb elővigyázattal és legbehatóbb gondossággal kell eljárnia s nem mindjárt a károsok elfogott bemonadását megbírálás nélkül valónak elfogadnia.

Hiszzen rendesen nem is állapítottatott meg, vajjon az illető jószág nem-e lett rossz helyre téve vagy nem-e veszett el, vajjon e lopás nem-e tartozik ama kényes esetek közé, melyekben a gazda saját gyermekei vagy felesége feledkeztek meg magukról s loptak, továbbá vajjon nem-e volt lehetséges, hogy a lopást mégis csak valami idegen személy követte el s régül vajjon a szolgáló eddigi előélete nem-e teljesen kifogástalan. Az, hogy még csak rövid idő óta dolgozik a házban, nem képez gyanuokat s hogy bevásárolni volt avagy egyébként szolgálatából kifolyólag, kint járt a városban, «a mikor alkalmá volt a lopott holmit eltüntetni» nem róható fel terhére a nélkül, hogy minden lépése kinyomozható. Így tehát tulajdonképen a káros bemonadásán kívül még semmi gyanuok sem merült fel és daczára

ennek az ügyetlen csendőr már le is tartóztatta a szolgálot és be is kísérte!

De még az esetben sem, midőn a motozás alkalmával a gyanúsított szolgálo holmija között a lopott jószág megtalálatik, még akkor sem szabad a dolgot elhírtelenkedni, mert elég gyakran előfordul, hogy más szolgálók boszúból, féltékenységből vagy irigységből, szolgatársuk bőröndjébe valami lopott jószágot becsempésznek. Erre vonatkozólag tanulságul szolgálhat a következő eset:

Egy vidéki grófi családnál a kis gyermekek mellett egy fiatal, ártatlannak látszó, szende nevelőnő volt alkalmazva, ki azonban titokban a nagyobb fiuk nevelőjével szerelmi viszonyt folytatott. Egyszerre a nevelőnő észrevenni vélte, hogy szeretője szemet vetett a szobaleányra, kinek szobájában a természetesen titkos összejövetelek a két szerelmes között véghez mentek. Féltékenység és a boszú érzete elvakították a fiatal nevelőnőt. A grófné szobájában szerte fekvő ékszerekből 1—2 darabot ellopott és azokat a szobaleány bőröndjének aljában elrejtette. A mikor pedig a grófné az ékszerek hiányát felfedezte, a nevelőnőnek sikerült ügyesen és feltűnés nélkül úrnőjének gyanuját a szobaleányra irányítani annyira, hogy a grófné a szobaleány bőröndjét átkutatata és ott tényleg az ellopott ékszereket megtalálta. Az erre bekövetkezett, hosszan tartott vizsgálat során csak a véletlen folytán derült ki a való tényállás.

A házi lopások kiderítésénél is a legbiztosabb módszer, hogy minden mellékkörülményt a lehető legpontosabban megállapítani igyekezzünk. A cseléd előlétele ép oly szorgosan kifürkészendő, mint a pénzösszeg, melyet előzetesen megtakarítva a házbajövetelek magával hozott; az általa eszközölt kiadások lépésről-lépésre kinyomozandók; a cziczomázás utáni vágy a leányokat ép úgy viheti a bűnös utra, mint a férficselédeket az iszákosság; mindkét szenvedélynek ritkábban áldoznak az emberek a keservesen összekuporgatott vagyonból, mint inkább a könnyen

szerezett, lopott pénzből, tehát az ilyen szenvedély fenforgása fontosabb gyanuok, mint bármely más csattanós bizonyíték.

Szerelmi viszony a férficselédéknél gyanusabb körülmény, mint nőcselédéknél, hacsak ez utóbbiak nem öregek vagy rútak s szeretőjük fiatal vagy csinos, mert ez esetben a nőnek a szerelmet meg kell fizetnie és erre ritkán elegendő a bére.

Már a régi paraszt közmondás is azt tartja: «ha a legény lopott, szeretője piros kendőt kapott», alkalomadtán tehát tanácsosabb lesz kevésbé a gyanúsított cseléd mint inkább szeretőjének költekezését figyelemmel kísérni.

Nagyon fontos körülmény, ha a cselédnek egy vagy több törvénytelen gyermekéről kell gondoskodnia. A hér alig elég, hogy saját szükségleteit fedezze; ha már most még a gyermekekért is kell tartásdíjat vagy dajkapénzt fizetnie, akkor majdnem kényszerből lop. Tapasztalati tény, hogy a szakácsné, kinek törvénytelen gyermeke van, — a miről rendszeren a gazda nem is tud, — rendszerint naponta kisebb adag cukrot és kávéét szokott lopni, hogy az elmaradó tartásdíj miatt türelmetlenkedő kosztosasszonyt kibékítse.

Feltűnően gyakorta ismétlődő eltávózásokot a szolgálat helyből is tanácsos lesz pontosan kinyomozni, mert ennek ritkán van más oka, mint az időközben felhalmozott, összelopott apróságokat rendeltetési helyükre juttatni.

Ha azon gyanu merül fel, hogy a házban fehérnemű lopatott el, a mi elég gyakran fordul elő, akkor főfigyelmünket a szennyes fehérneműre irányítsuk. A háziasszony ily esetben rendszeren megmagyarázhatatlannak tartja a fehérnemű eltűnését s olykor egyik-másik elpanaszolja pl.: midőn a lepedőket a mosónénak átadtam, megolvastam őket a mosóné ugyanannyit hozott vissza, melyeket mindjárt betettem a szekrénybe, honnan minden héten a kellő számú lepedőt kivettem — a számi ismét

vágott — minden a legszebb rendben volt mindig és most mégis ennyi és ennyi lepedőm hiányzik. Azt persze a gondos háziasszony elfelejti, hogy a szennyes lepedőket csak akkor olvasta meg, a mikor azokat a mosónénak átadta, a szolgáló pedig mindig a szennyes lepedőket lopta ki a szennyes ruhaládából.

Egyáltalában érthetetlen, hogy oly sok háziasszony, ki fehérenemű szekrényét mint egy szentélyt őrzi, a szennyes ruhával úgy bánik, mint ha az értéktelen jószág lenne. Olvasatlanul és ügyelet nélkül, záratlan szekrényben vagy ládában, rendszeren az előszobában vagy a padláson, olykor hosszabb időn át tartogatják, mintha a szennyes ruha érték telenebb volna, mint a tiszta. Ezen meggondolatlanságból hasznot huznak azután a cselédek és rendszeren csak szennyes fehéreneműt szoktak lopni.

De ha már a háziasszony erre nem gondol, a nyomozó csendőrnek nem szabad erről megfedkeznie.

A cseléd egyáltalában csak akkor és ott szokott lopni, hol hiányos felügyeletet észlel vagy ha észreveszi, hogy az uraság nem ért a háztartáshoz; ezen körülményeket azután a cseléd ki is használja. Ha a ló tulajdonosa nem tudja, mennyi zabot kell a lónak adni, hogy úgy nézzen ki és annyit dolgozhasson, a mint tényleg kinéz s a mennyit tényleg dolgozik, akkor ne csudálkozzék, ha a kocsis, ki ura tudatlanságát felismerte, zabot lop; s ha a háziasszony nem törődik azzal, hogy az elfogyasztandó ételek elkészítéséhez mennyi lisztre van szükség, akkor őt elvelepheti meg, ha a szakácsnénak cszébe jut ez a hanyagságot saját hasznára fordítani.

A csendőrnek tehát ezekre a dolgokra is ki kell terjesztenie figyelmét.